

DAJNOKI KRISZTINA, HALÁSZ PÉTER, KŐMÍVES PÉTER MIKLÓS, SZABADOS GYÖRGY
NORBERT, BÁCSNÉ BÁBA ÉVA

Airsoft kilátások: sport és a szervezeti oldal

Airsoft prospects: sports and the organizational side

DOI 10.17047/HADTUD.2019...

Absztrakt

Az airsoft sport mellett olyan érveket tudunk felhozni, mint csapatépítés és baráti kötelékek erősítése, testvériesség, a honvédelem és hazafiasság érzésének nyomatékosítása. Tanulmányunkban azt szeretnénk feltárni, hogy honnan indult, hova tart és milyen esélyei vannak itthon az airsoft sportot gyakorlóknak és szervezeteknek.

A publikáció elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00003 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Kulcsszavak: életmód, sport, airsoft, menedzsment

Abstract

The importance of airsoft may be explained by the issue of team building, strengthening friendship ties, brotherhood, and the emphasis on national defense and feeling of patriotism. In this study we aim to reveal how the sport of airsoft was launched, where it goes to and what chances sportsmen and sports organizations have in Hungary.

The publication is supported by the EFOP-3.6.2-16-2017- 00003 project. The project is co-financed by the European Union under the European Social Fund.

Keywords: way of life, sports, airsoft, management

Bevezetés, témafelvetés

Valuch (2005) könyvében életmódnak tekinti mindazt a lehetőséget és sokféleséget, ahogyan az emberek az életüket élik, beleértve a hétköznapi élet sajátosságait, így a munkával töltött időt, a munka sajátosságait, a lakhatást, a társadalmi eseményeket, köztük is például az ünnepeket, vagy akár a szabadidő egyik kedvelt eltöltési formáját, a sportot.

A Bourdeau-féle klasszifikáció szerint az egyes sportágak művelése eltérő társadalmi osztályok esetében lesz jellemző, vagyis vannak olyan sportágak, amelyek jól köthetőek például az elithez, az arisztokráciához – ilyen sportok az exkluzív klubtagság keretében művelhető, jellemzően költséges eszközöket igénylő sportágak, mint a vitorlázás, a golf vagy a lovaspóló. Más sportágak művelésének lehetősége sokkal kevésbé lesz a vagyoni helyzet függvénye, az ilyen sportokat összefoglalóan demokratikus sportoknak is szokták nevezni – ilyen sportként tekinthetünk például a különböző atlétikai számokra, hiszen például a futás klasszikus eszközigénye nem különösebben magas vagy költséges (Bourdieu, 1978). Ebből a logikából kiindulva a sportlövészet és a fegyveres lövészet legtöbb válfaja is az elit által művelt sportok körébe tartozik, hiszen a lőfegyver és a töltények, egyéb fogyó eszközök, például korongok beszerzése igen költséges. Ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy ne jelenne meg több társadalmi osztály esetében is a törekvés arra, hogy a lövészet valamilyen formájával foglalkozzon.

A rendszerváltást követő demokrácia egyik sajátossága sportok területén megjelenő pluralizmus is, ami tehát azt jelenti, hogy a sportolási lehetőségekből is többféle áll rendelkezésre. Természetesen nem

vitatandó a korábbi rendszerben sem a többféle sportolási lehetőség megléte, ugyanakkor az állami szabályozás miatt, a politikai akarat hatására főként konvencionális sportokat üzték tömegek, így igen népszerű volt a foci, mind a közvetlen részvétel, mind pedig a követés (pl. szurkolás, sporthírek olvasása) terén. Igen előkelő volt az atlétika szerepe, ahol gyárak, üzemek saját sportolókat „futtattak”, azaz a munka mellett ezeknek a sportolóknak a szerepe az anyaintézmény, gyár hírnevének öregbítése (Bukta, 2014). A rendszerváltás előtt ugyanakkor az igazolt sportolók száma folyamatosan csökkent, és ugyanígy folyamatosan apadt a klubok, egyesületek és szakosztályok száma is, ami részint a fenntartók gazdasági helyzetének megroppanásával volt indokolható (Rábai, 2018). Amennyiben tágabb értelmezést adunk a sporttevékenységnek, a házakban, hétfélig kertekben, strandokon nagyon ment a sakk, a ping-pong, a tollaslabda, és persze tavak közelsége esetén az úszás, csónakázás, vízbiciklizés, tömegeket mozgatott meg a horgászat – ez utóbbi sportág Ivancsóné Horváth és Ercsey (2017) szerint még napjainkban is a második legnagyobb aktív sportolói létszámot számláló tömegsportoló közösség, illetve 1997 óta a halászatól elkülönült, részben hobbycélú halfogási módszerként ismert, művelése vizsgához és engedélyhez kötött (Olajos, 2019). A lövészegyletek magyarországi története ugyanakkor a szocialista éránál messze régebbre, egészen a felvilágosodás koráig vezethető vissza, amikor a nemesség körében elterjedő szervezett sportolás körében ilyen klubok is alakultak (Földes et al., 1989). Ugyanakkor a rendszerváltás óta tartó társadalmi, szakmai és tudományos vita övezi azt a kérdést, hogy az államnak milyen mértékben kell szerepet vállalnia a sportok finanszírozásában, illetve milyen mértékben lehet ezt a feladatot a versenyszférára, a nézőkre és a befektetőkre bízni (Kozma, 2005).

A szocialista sportidill mára még mindig nosztalgikus értéssel tölti el a benne aktívan részt vevő korosztályt, ugyanakkor nem szabad elfelejtkezni arról sem, hogy közben a technika kidolgozott, kimunkált magának a század végére egy tucatnyi új, vagy újszerű sportokat, melyek a fejlődés nélkül nem voltak elképzelhetők. Ezek a sokszor látványos, ám nehezen elérhető, kevesek kiváltságai közzé tartozó újszerű, könnyen vagy nehezen meghonosodó szabadidősportnak tekinthető sportágak a rádió távirányítású modellezés (annak ezernyi válfaja földön, vízen levegőben), a számítógépes játékok, a komoly, professzionális gépekre alapozott kondicionálás (pl. futógépek segítségével), vagy épp olyan, szimulációs jellegű, kevésbé ismert ágak is, mint a paintball vagy airsoft. Az airsoft sport mellett olyan érveket tudunk felhozni, mint a természet szeretete, védelme, csapatépítés és baráti kötelékek erősítése, önzetlenség és testvériesség, a honvédelem és hazafiasság érzésének erősítése, valamint a műszaki és technikai alapismeretek gyakorlatának elsajátítása. Ez utóbbi körülmény miatt alkalmazzák például Oroszországban az airsoft fegyvereket a rendőrök kiképzése során, hiszen az ilyen eszközök segítségével a rendőrtanulók, a kiképzésbe vont rendőrök úgy modellezhetnek valós tűzpárbaj-helyzeteket, hogy a valósi lőfegyverek használatának negatív hatásait el kellene hárítaniuk (Пряхин, 2017). Az indok mellett ugyanakkor sajnos keveset tudni arról, hogy a majd 20 évvel ezelőtti itthoni megjelenés óta hogyan és mi változott a sportág terén, legyen az a technikai háttér, vagy a sportszervezeti háttér és hierarchia kiépülése, jelenlegi helyzete. Erősen úgy tűnik, hogy más sportágaktól eltérően nem következett be organikus fejlődés, sőt inkább stagnál az ágazat. Ennek miértjeire és hogyanjaira keressük a választ a tanulmány további részében.

Amennyiben ma valaki az airsofttal kapcsolatos irodalmi, és főként a szakirodalmi háttér feltárására szeretne vállalkozni, nem lesz egyszerű dolga, jómagunknak is ezzel kellett szembesülnünk. Nem mondhatjuk, hogy az airsoft hazai és nemzetközi helyzetéről, sajátosságairól nem áll információ rendelkezésre, hanem csupán azt, hogy ezek nem igazán szakirodalmak, azaz kevésbé felelnek meg a tudományos publikációs követelményeknek. Épp ezért szeretnénk egyfajta irodalmi forrás csoportosítást is végezni, azaz röviden azt áttekinteni, hogy az érdeklődők számára milyen ismeretek miféle módon vannak közzétéve, azaz hogyan érhetőek el.

Ha valaki beüti az airsoft szót a leggyakoribb keresőbe, valójában igen sokféle bejegyzéssel, leírással, és vélhetően elég kevés valódi tudományos szakirodalomnak minősíthető tanulmánnyal fog találkozni. Az, hogy ez a sportág mi, arra nem igazán nehéz választ adni. A kevés ilyen elérhető szakirodalmak egyikének szerzője, Földesi (2013) ír arról, hogy az airsoft „egy szimulációs csapatjáték, amelyben realiztikus körülményeket, felszereléseket, fegyvereket használnak, így ez a játék kiválóan alkalmas lehet – a gazdasági tényezőket is szem előtt tartva – a fegyveres és a rendvédelmi szervek kiképzési eszközrendszerének fejlesztésére.” Mindez teljesen harmonizál Пряхин (2017) fentebb már említett közlésével.

A cikk apropóját is részben ez adja, ugyanis a szerző szerint mivel igen alkalmas a szimulációra, így nemzetbiztonsági kockázatot is rejt, ugyanis alkalmas valóságghű fegyveres kiképzésre. Nem vitás, hogy már az airsoft, mint tevékenység megemlítése során igen sok a kritikus írás. A fogyasztok.hu ír arról, hogy „élethű és veszélyes az airsoft fegyver”, és több esetben volt már kisebb-nagyobb incidens azzal

kapcsolatosan, hogy „a valódi fegyverekhez megszólalásig hasonlító eszközök - mint például az a Kalasnyikov-utánzat, keltett akkora riadalmat ..., hogy a rendőrség nagy erővel vonult a helyszínre.” Egy másik cikk (police.hu) ír arról, hogy idén két fiatal: „feltehetően egy Airsoft fegyverből - több célzott lövést adott le egy, az utcán tartózkodó férfira, amelyek közül az egyik lövés a sértett lábát eltalálta”. Amennyiben ilyen jellegű hírek, tájékoztatások jelennek meg a közéleti médiában, valljuk be, hogy nem igazán használnak a sportág megítélésének.

Elfogultság lenne csupán egyik oldalról megközelíteni a valóságot, ha csak kritikát tudunk bemutatni, az airsoft napjainkra a szervezetfejlesztés egyik lehetősége, és így akár a menedzsment egyik eszköze is akkor, amikor csapatépítő célokra használják azt fel. Az egyik szervezőcég az airsoft társadalmi hasznosságát elsősorban a munkahelyi kiégés felől közelíti meg, mégpedig annak egyik lehetséges, csapatépítés keretében történő orvoslásaként (airsofthungary.hu). A kiégés jelensége évtizedek óta ismert és kutatott terület, egységes definíció szerinti meghatározására azonban mindmáig nem került sor, klinikai és elméleti szempontból is történtek ugyanakkor kísérletek a jelenség leírására. Ezek szerint a kiégés vagy burnout jelenség a súlyos emocionális megterhelés és stressz nyomán fellépő kimerültség, amely jelentkezhet fizikai, érzelmi és mentális formában is, eredményeként pedig a munkavállaló elveszíti céljait és ideáljait, teljesítménye visszaesik, negatív attitűdök uralják el mind saját magára, mind kollégáira, mind pedig a munkájára vonatkozóan (Bordás, 2010). „Az airsoft kiváló lehetőség egy ilyen programra. A részt vevő játékosok két csoportra oszlanak és különböző pályákon, különböző szituációs játékokat játszhatnak egymással illetve egymás ellen is (airsofthungary.hu)”.

Az airsoft ugyanis mára alapvetően csapatjáték, ahol saját megfogalmazásunk szerint védőfelszerelésbe öltözött katonai jellegű feladatok játékos szimulációja zajlik a valóságos fegyverre megszólalásig hasonlító airsoft replikák/sporteszközök segítségével. Fontos fogalmak a csapatban gondolkodás, a sporteszköz és a védőfelszerelés. A csapatban gondolkodás azt jelenti, hogy versenyeket, táborokat, csapatépítőket szerveznek, ahol legalább két félbe sorolva küzdenek játékosok a meghatározott feladatok mentén. A replikák, azaz a sporteszközök repertoárjainak ismertetése, tárgyalása talán a legszínesebb jelensége az airsofttal foglalkozó irodalmaknak. Ezeknek az irodalmaknak az egyik sajátos fejezete az airsoft sporteszköz infrastruktúra messze nem teljes ismertetése, melyek elsősorban az egyes sporteszközök bemutatásának, kategorizálásának, analízisének és tesztelésében merülnek ki. Ilyen fórumok az airsoftujonc.hu, az airsoftbazar.hu, a softair.hu, az airsoftnaplo.blogger.hu vagy épp a rockoairsoft.blog.hu. Ezek az ismeretek az érdeklődőt gyakorlatilag a kezdettől (milyen sporteszközt válasszak) viszi el a részletekig, pl. az egyes airsoft eszközöknek milyen technikai sajátosságai vannak, milyen konstrukciós előnyei és hátrányai lehetnek, érdemes-e venni, vagy épp az airsoft bb, esetleg az öltözet típusokat veszik górcső alá. El kell mondani, hogy ezek némelyike igen népszerű, nyelvezetük olvasható, esetleg képekkel teli és sok segítséget tudnak nyújtani az airsoftot űző sportolók számára. Összességében elsősorban ezek a hazai források, ahol a kutató tájékozódhat, illetve meg kell említeni a hazai webshopok információs bázisait is, ahol a korhatárt betöltő érdeklődő tájékozódhat felszerelésről, sporteszközökről, árakról, és kérhet segítséget a webshopok üzemeltetőitől kérdések esetén. Mindezeket túl, a tudományos szervezeti és sport szakirodalmi háttér szinte nem létezik.

Anyag és módszer

A vizsgálat anyagát az airsoft, mint hazai szabadidősportág képezi, és arról igyekszünk a kutatás céljainak megfelelő részleteket, sajátosságokat megtudni. Mivel ennek a témának több részletét már az irodalmi feldolgozásban is áttekintettük, illetve empirikus elemzésre kerül az eredmények részben, így ebben a fejezetben a továbbiakban főként a módszer bemutatását, és az alkalmazás indokát szeretnénk ismertetni.

Napjainkra a kutatás módszertan területén igen sokféle kutatási módszer áll rendelkezésre, ahol összességében a kvantitatív megközelítés, azaz a kérdőívezés dominanciája jellemző. Babbie (2000) ír arról, hogy az egyes vizsgálati anyagok, területek alapján érdemes vizsgálati módszert alkalmazni, és amennyiben a miértekre és hogyanokra keressük a választ, úgy kvalitatív kutatómódszertani eszközöket érdemes alkalmazni. Az ilyen jellegű módszerek egyike a szerző által esettanulmánynak, a résztvevő megfigyelésének, közvetlen megfigyelésnek vagy terepmunkának nevezett módszer, melynek lényege az, hogyha valahol valami történik, akkor a kutató odamegy, és megnézi mi és hogyan történik. Ennek a módszernek sajátosságai közé tartozik, hogy a kutató összességében minden részletet igyekszik megfigyelni, így akár másodlagos adatokat, forrásokat, dokumentumokat, adatokat használ, azaz nincs szükség mintavételre, a vizsgálandó elemek nem lesznek reprezentatívak az alapsokaságra, és az

eredmények elsősorban a kutató saját, szubjektív véleményén alapulnak. Ahhoz, hogy több objektivitást tudjunk hozzátenni, ennek érdekében néha a kutató alkalmazhat strukturálatlan interjúkat is, azaz ha kevés az információ érdemes nem strukturált módon másokat is megkérdezni.

Ezt a módszert mi olyan módon alkalmaztuk, hogy saját szemszögből, a kutatók nézőpontján keresztül igyekszünk bemutatni a sportág sajátosságait, az empirizmust pedig az adja, hogy a szerzők közül többen is évek óta foglalkoznak airsoft szervezéssel, tudatosítással, elsősorban egyesületi forma keretében. Az egyik szerző ezen túl pedig szakértőként igen alaposan ismeri a sportág hazai szervezeti hátterét, szinte minden lehetségest tud a sporteszközökről, típusokról, kiterjedt kapcsolatrendszerrel is rendelkezik, mely alapján átfogó képet tudunk felrajzolni az airsoft hazai hátteréről, helyzetéről. Ahhoz, hogy a részleteket feltárjuk szükséges másodlagos források elemzése is, ez nem zárja ki az esettanulmány módszert, hiszen a másodlagos törvényszéki jellegű adatok áttekintése és elemzése éppúgy lehetséges eleme a résztvevő megfigyelésnek. A téma átfogó értékeléséhez szükség szerint nyúltunk a strukturálatlan interjúk alkalmazásához is, mely a téma egyes sajátosságainak áttekintéséhez és értékeléséhez vélhetően szükséges is.

Jelen cikkben a Babbie (2014) által meghatározott, a társadalomtudományi kutatások szempontjából kijelölt célok közül elsősorban a leírásra és a magyarázatra koncentráltunk, részint a rendelkezésre álló szakirodalmi források hiánya miatt. Cikkünkötl ugyanakkor nem idegen az interdiszciplináris megközelítésmód sem, amely a társadalomtudományi kutatásokat az elmúlt időszakban egyre inkább jellemzi (Dźwigoł – Dźwigoł-Barosz, 2018), hiszen a vizsgált téma elemzése során nemcsak a gazdálkodás- és szervezéstudományok, valamint a sporttudományok, hanem a jogtudomány, a műszaki tudományok és – érintőlegesen – az orvos- és egészségtudományok egyes vizsgálati aspektusai is szerephez jutottak.

Airsoft – sport vagy nem sport?

Az airsoft sport tevékenységként történő megközelítésekor kiindulhatunk a sportról szóló 2004. évi I. törvény 1. § (2) bekezdésében megfogalmazottakból, mely szerint „sporttevékenységnek minősül a meghatározott szabályok szerint, a szabadidő eltöltéseként kötetlenül vagy szervezett formában, illetve versenyszerűen végzett testedzés vagy szellemi sportágban kifejtett tevékenység, amely a fizikai erőnlét és a szellemi teljesítőképesség megtartását, fejlesztését szolgálja (2004. évi I. törvény)”. A sport hagyományos szervezeti kerete az egyesület. Hazánkban is a sportszervezetek jelentős része ebben a formában működik, így a civil szervezetek szabályozását követve a Nonprofit Szervezetek Osztályozási Rendszere (NSZOR’ 16) segítségével haladunk tovább. A NSZOR’ 16 kódrendszer a 03-as kódon belül 031-essel jelöli a „Versenysportot”, 032-essel a „Szabadidősportot” és a 033-as kóddal a „Sport és szabadidősport kiegészítő tevékenységét”. A 04-es kód alatt számos olyan tevékenység található, amely, akár sportnak is nevezhető, mégis a NSZOR szerint nem az, pl. a horgászat, vadászat is ilyen. A szabályozó szervezet bizonytalanságát mutatja, hogy a civil szervezeteket bejegyző törvényszék ilyen tevékenységek alatt sportegyesületeket is bejegyez, miközben tevékenységük kódrendszerük alapján nem az. Ha TEAOR’08 kódok alapján közelítjük meg a problematikát, akkor az ebben használt szóhasználat több esetben is az előző klasszifikáció pontatlanságára utal. A TEAOR szerint 93.1-sel kezdődő tevékenységek sporttevékenységek, pl. 93.19 Sporthorgászat és –vadászat szervezése is az. E kódrendszer szerint a 93.12. kód alatti leírás akár teljesen lefedheti az airsoftot, mint sportegyesületi tevékenységet, mivel: „tagjainak lehetőséget biztosít sportolásra, beleértve a sportegyesületek által rendezett sportesemények lebonyolítását”. Ennek figyelembe vételével az airsoft-ot is tekinthetjük sporttevékenységnek. Tesszük mindezt annak ismeretében, hogy az airsoft lövészet nem szerepel a Magyar Sportlövők Szövetsége által kiadott Általános technikai szabályok leírásában, amely négy szakágat, a puskát, a pisztolyt, a korongot és a futócélt ismeri el. Ugyanezen dokumentum meghatározza a sportlövészet, mint sportág működésének alapját is: „A sportlövészet olyan sportág, amelyben a sportolók különböző versenyszámokban adnak le lövéseket fegyverből céltáblára, és a versenyben részt vevő sportolók rangsorolása az elért eredményük alapján történik (Magyar Sportlövők Szövetsége, 2019:5)”. Ennek az előírásnak az airsoft lövészet nem felel meg, hiszen ezekkel a fegyverekkel a játékosok jellemzően nem céltáblára, hanem egymásra lőnek.

Mégis maradnak bizonyos dilemmák azzal kapcsolatban, hogy noha sporttevékenység, vajon eléri-e a többi, hagyományosan sportnak tartott tevékenységek szintjét. Venter (2016) doktori disszertációjában érvel az airsoft – és a paintball – mellett, kitűzött célja, hogy az airsoft esetében asszociált erőszakos

jelleget ellenkezőjéről adjon bizonyosságot. Az általa felsorolt pozitív tulajdonságok, így a személyiség fejlesztése, a csapatmunka és az aktivitás művelése kapcsán felszabaduló adrenalin megjelenése több, sportágként kétséget kizáróan elismert aktivitásra is jellemző lesz. Emellett az airsoft lövészetet gyakorta említik sportturisztikai tárgyú írásokban is olyan sportágakkal egyetemben, mint az íjászat, a lovaglás, a golf és a tenisz (Krajinović – Ferjanić Hodak, 2019).

Egyetlen kivétel azonban bizonyosan van ez alól, ez pedig a speedsoftnak nevezett ág. Ez egy kisebb méretű, a külső szemlélő számára jól belátható pályán zajlik, emiatt a játékon belüli bírói intézmény könnyen működtethető. Magyarországon félig-meddig szürkezóna az airsoft. A jog nem ismeri név szerint az airsoft-ot, szemben a paintball-lal avagy festéklövő fegyverrel (hazai-airsoft.hu). Mindez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a lőfegyverekről és lőszeréről szóló 2004. évi XXIV. törvény nem tartalmaz előírást az airsoft fegyverekre nézve, ami egyben azt is jelenti, hogy airsoft fegyverrel nem lehet fegyveresen elkövetni bűncselekményt a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény előírásai szerint.

A sportág nemzetközi története

Maga a sportág az 1970-es évek Japánjából eredeztethető. A háború utáni szigorú fegyvertörvények nagyban korlátozták ugyanis a lakosság lőfegyverekhez való hozzájutását, és a gyújtói szenvedély kielégítése miatt kisebb manufaktúrák alakultak, hogy az igazihhoz nagyon hasonló, de a törvényeknek megfelelő, alacsony energiájú replikákat készítsenek, melyek adott esetben alkalmasak valamiféle sérülést nem okozó lövedékek elröpítésére. Az első airsoft fegyvereket ma klasszikus airsoft fegyvereknek nevezzük. Ezek mára a gyújtói darabok, melyek ára meglehetősen magas. Üzemeltetésük meglehetősen körülményes és sok empirikus kísérletezéssel jár az optimális működés elérése. Ezek a szerkezetek hajtógázzal üzemeltek, melynek nyomását a regulátorok és adagolását szelepek végzik. Az airsoft fegyverek működésüket tekintve nagyfokú hasonlóságot mutatnak a paintball fegyverekhez, amelyek azonban nem műanyag gömböket, hanem nem toxikus festéket tartalmazó patronokat lönek ki, amelyek a célponton szétrobbanva színesre festik azt. Az airsoft lövészet népszerűségének alapja, hogy a paintball lövészetnél nagyobb mértékben hasonlít a leadott lövés a valódi fegyverekére (Daniel, 2015). Az airsoft fegyver alacsony energiája miatt, egy trükköt kell bevetni annak érdekében, hogy a lövedéket hatékonyan (kb. 50m-re) tudja eljuttatni a szerkezet. A 6 mm névleges átmérőjű gömb az úgynevezett Magnus-hatás miatt képes lapos és elnyújtott pályán mozogni. Ennek eléréséhez a gömblövedéket a vízszintes tengely körül a haladás irányával ellenkezőleg kell forgásra bírni. Ezt a feladatot látja el a klasszikus airsoft fegyverekben az LRB, azaz a long range barral vagyis a nagy hatótávolságú cső szabad fordításban. A szerkezet lényege, hogy a lövedék (továbbiakban BB) egy a csőben kialakított rámpán szerez perdületet, melynek hatására kialakul a Magnus-erő. A szerkezet nagy hátránya, hogy a perdület mértéke fix, nem állítható. Ezért kritikus a megfelelő röppálya eléréséhez a kikísérletezni a megfelelő tömegű BB-t és gáznyomást. Be kell látni, hogy nem felhasználóbarát szerkezetek voltak az első pionírok. Ez, kombinálva a magas árral nagyban meghatározta az érdeklődők számát. A könnyű üzemeltetést és ennek következményeképpen a szélesebb körben történő elterjedést a Tokyo Marui japán cég hozta el az 1990-es években. Az ő találmányuk a hop up-pal ellátott, elektromos elven működő szerkezet, ennél nincs szükség hajtógázra, elegendő egy otthon tölthető akkumulátor. A meghajtást egy a replikába épített dugattyús henger állítja elő a környezetből, melyet egy elektromotor működtet fogaskereken keresztül (shooter.hu).

Napjainkban az airsoft sportok művelőit bekapcsolják az úgynevezett hadászati barna zónák újrahasznosításába is. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a korábban az egyes államok hadseregei által használt ingatlanok egy részét airsoft pályaként is lehet hasznosítani. Mindez azért is lehetséges, mert az elhagyott építmények és az eleve kialakított lőterek, gyakorlóterek, megfelelő védelmi rendszer kiépítése mellett, amelynek hangsúlyos része az airsoft pályát a külvilágtól elzáró kerítésrendszer, teljes mértékben megfelelnek az airsoft lövészetéhez használt pályákkal szemben megfogalmazott általános elvárásoknak (Siniecki, 2016).

A sportág technikai háttere, az eszközök elérhetősége

Az airsoft lövészet keretében a sportolók airsoft fegyvereket használnak, amelyek gyakorta olyan valódi lőfegyverek replikái, amelyek műanyag pelletlövedéket lönek ki sűrített gáz, esetleg elektromos vagy rugós meghajtású csappantyú segítségével. A lövedék kilövése többféle technikai úton is megvalósulhat,

azonban az airsoft fegyverek közös vonása, hogy halálos lövés leadására nem alkalmasak (Nedivi, 2012). Mindez azért bír kiemelt jelentőséggel, mert vannak olyan nem halálos minősítésű fegyverek, amelyek azonban extrém körülmények között képesek halálos sérülést eredményezni. Ilyen lehet bizonyos körülmények között a hagyományos lőfegyverekből kilőtt gumilövedék (Bartha, 2015). Kiterjedt vizsgálatok keretében elemezték az airsoft fegyverek csőtorkolati energiáját, a vizsgálatok alapján pedig ezek a fegyverek nem képesek halálos sérülés okozására, azonban véraláfutással járó bőrsérüléseket okozhat használatuk (Mattijssen, 2013), illetve az elmúlt évek során szélesebb körben is zajlottak vizsgálatok az airsoft fegyverek által okozott szemsérülések leírására is, amelyek a jelek szerint a fegyvertípus által okozott legkomolyabb sérüléseknek tekinthetőek (Ramstead et al., 2008; Saunte – Saunte, 2006; Kratz et al., 2010).

Világszinten könnyen és gyorsan hozzá lehet jutni az airsoft termékekhez. Az első kínai gyártók megjelenése óta többszörösen felfutott ez a szabadidős tevékenység. A termékek egyre olcsóbbá válásának eredményeképpen széles rétegek engedhetik meg maguknak az airsoftozást. Emiatt láncreakciószerűen eszkalálódik a hobbi. Az airsoft termékek gyártása a távol-keleten történik, legfőképp kínai térségre koncentrálódik, ugyanakkor Tajvan és Japán hagyományosan erős piaci szereplő.

Ha a teljes világot nézzük a 2000-es évek elején jellemzően az ázsiai webshopokból szerezte be a többség a termékeket. Ahogy fejlődött a hobbi, úgy jelentek meg Európában az egyre nagyobb kereskedelmi egységek, melyek jóval gyorsabban, egyszerűbben kínálták ugyanazokat a termékeket, ahol bizonyos alapszolgáltatást is nyújtanak, például elvégzik a torkolati energia csökkentését az adott ország legális kereteinek megfelelően. Az alkatrészellátás is biztosított, a termék néhány nap alatt el is érhető fizikailag.

A legjellemzőbb beszerzési forrás a webshop, melyből számtalan üzemel napjainkban. A webshopok jelentős része nem rendelkezik fizikai bolttal vagy bemutatóteremmel. Illetve, azok a boltok, akik rendelkeznek üzlethelyiséggel, jól felfogott érdeküknél fogva webshopként is üzemelnek. A magyarországi boltok viszonylag nehéz helyzetben vannak a piacon. Ennek okai:

- 1, Az árusítónak fegyverbolti minősítést kell kapnia és engedélyeztetésen kell átesnie, ami bonyolítja a vállalkozás beindítását és üzemeltetését.
- 2, Kereskedőknek kötelező a bevizsgálás -MKH kártya- (aránytalanul sok és egységes, kb. 4000 Ft), melyet a vásárlóra terhelnek az árcédulán felül, ráadásul a vásárlás értékétől függetlenül. Ennek következménye, hogy az eladók kis tételben tudnak csak értékesíteni. Ezért nehéz helyzetben vannak, ha jóval kedvezőbb áron szeretnék beszerezni a termékeket, akár a gyártótól, akár valamilyen nagykereskedőtől.
- 3, Magánimportra nem vonatkozik a kötelező bevizsgálás.
- 4, Az európai webshopok jóval nagyobb választékkal rendelkeznek a magyar boltokhoz képest. Az alacsonyabb ár mellett kedveznek az unión belüli alacsony szállítási költségek. Illetve a rugalmas és többféle módon történő fizetés.

Sportszervezetek Magyarországon

A civil szervezetek körébe olyan nem állami és nem piaci szervezetek tartoznak, amelyek keretében az emberek valamilyen közös cél megvalósítása érdekében tevékenykednek. Ez a közös cél ugyanakkor nem az anyagi értelemben vett nyereség realizálása, hanem oktatási és jótékonyági célok teljesítése. Ez utóbbi körbe pedig beletartozik minden olyan aktivitás, amelynek eredményeként a közösségi jólét fokozódik, vagyis például a szabadidős célokat is ebben a körben kell említeni (Hegedűs et al., 2018).

Itthon a törvényszéki keresőbe az airsoft szót beírva 22 civil szervezet adatai jelennek meg, ezek szinte mindegyike egyesület, azaz az airsoft alapvetően társas formában szerveződő civil szervezet (1. ábra). Értékelni. A 22 szervezetből 21 egyesületi formában működik, az egyetlen szövetség a cikk írásakor már nem szerepelt a törvényszéki keresőben.

Az ország 19 megyéjéből Pest megyében 4, Bács-Kiskun megyében 4, Tolna megyében 1, Hajdú-Biharban 1, Heves megyében 1, Nógrád megyében 1, Jász-Nagykun-Szolnok megyében 1, Borsod-Abaúj-zemplén megyében 3, Békés megyében 2, Győr-Moson-Sopron megyében 1, Fejér megyében 1 és Zala megyében 1, hivatalosan a nevében is airsofttal foglalkozó szervezet működik. Az, hogy több, nevében nem kimondottan airsofttal foglalkozó szervezet is létezik, legyen az sport vagy egyéb cél szerinti tevékenységű, nem vitás. Ilyen szervezet például a Nyírsoft Extrém Sport Egyesület, de pl. a Balassi Ferenc Kulturális és Közösségteremtő Egyesület is foglalkozik airsofttal. Amennyiben azt

vesszük, hogy egy egyesület alapításához minimum 10 fő szükséges, úgy itthon az airsofttal foglalkozók száma minimálisan is legalább 210 fő, a teljes szám azonban vélhetően ennek többszöröse. Amennyiben a szervezetek között böngészünk, úgy válik nyilvánvalóvá, hogy az airsofttal foglalkozó szervezetek is vélhetően működési, adminisztrációs hiányosságokkal küzdenek, azaz jobbak szakmailag, mint a szervezetmenedzselés területén.

Már az elején pl. az Airsoft Angels Sport és Szabadidő Egyesület törvényszéki adatai is furcsaságokra és hiányosságokra utalnak, ez a szervezet 2011-ben létesült, 2014-ben közhasznúvá vált, 2011-et követően ugyanakor csak leadott beszámoló alapján válhat közhasznúvá, azonban a vizsgált egyesület eddig egyetlen beszámolót sem tett közzé, és adószáma is vélhetően felfüggesztett. Vannak teljesen új szervezetek is, mint pl. az Airsoft Gamer Egyesület (a nyilvántartási szám minél nagyobb, annál később bejegyzett, vagyis „újabb” egy szervezet). Ez a szervezet például az alapítási évben csakis tagdíjbevéttel rendelkezett, kiadása sem volt. Több más szervezet beszámolóját átfutva is arra a következtetésre lehet jutni, hogy ezek a szervezetek, noha akár már több mint tíz éve is működnek, mint pl. a gödöllői Airsoft Kulturális- és Sportegyesület, sem tőkájukben, sem bevételeik terén nem tehetős, sőt inkább erősen forráshiányos szervezetek. Bevételeik forrása főként tagdíj, illetve – amennyiben bekerülnek az érintett civil szervezeti körbe, akkor – a személyi jövedelemadó szabadon felajánlható 1%-a. Ezek a tények ellentmondani látszanak Bourdieu (1978) felosztásának, aki a magas költségigénnyel rendelkező sportokat az elit által művelt, exkluzív sportágként azonosította, azonban a jelen cikkben felsorolt szervezetek aligha minősülnek olyan zárt csoportnak, ahol a tagok kiválasztása komoly anyagi és egyéb – például ajánlason alapuló – feltételek teljesítésének függvénye. Ezt ugyanakkor egyáltalán nem tartjuk negatív körülménynek, a sport, a testmozgás szabad művelése és az ehhez kapcsolódó pozitív hatások előnyös jellegéhez, társadalmi hasznosságához nem férhet kétség.

#	Nyilvántartási szám	Szervezet neve	Székhely
1	13-02-0006233	<u>AIRSOFT ANGELS Sport és Szabadidő Egyesület</u>	2344 Dömsöd, Áchim u. 9.
2	13-02-0007544	<u>Airsoft Gamer Club Egyesület</u>	2330 Dunaharaszti, Fő út 58.
3	13-02-0005133	<u>Airsoft Kulturális- és Sportegyesület</u>	2100 Gödöllő, Isaszegi u. 106.
4	01-02-0014787	<u>Airsoft Szabadidő és Versenysport Egyesület</u>	1186 Budapest, Benedekfalva utca 3. 1./3.
5	01-02-0014922	<u>Airsoftosok Szabadidősport Szövetsége "felszámolás alatt"</u>	1106 Budapest, Hatház utca 12.
6	03-02-0003589	<u>Alföldi Regionális Airsoft és Hagyományörző Sport és Szabadidő Egyesület</u>	6000 Kecskemét, Szilágyi Erzsébet utca 67.
7	17-02-0001767	<u>BONYHÁDI AIRSOFT SPORTEGYESÜLET</u>	7150 Bonyhád, Piac tér 3. 1./3.
8	09-02-0004100	<u>DEBRECENI AIRSOFT EGYESÜLET</u>	4079 Debrecen, Bánk tanya 189/b.
9	06-02-0003117	<u>Dél-Alföldi Airsoft Sport Egyesület</u>	6737 Kecel, Soltvadkerti utca 58.
10	10-02-0002288	<u>Egri Airsoft Sportegyesület</u>	3300 Eger, Széchenyi u. 56. fszt. 4.
11	03-02-0002923	<u>Kecskeméti Airsoft Taktikai Csapatjáték és Fogyasztóvédelmi Egyesület</u>	6000 Kecskemét, Szinyei Merse Pál utca 12.
12	12-02-0001985	<u>Kökapu Airsoft Egyesület</u>	2646 Drégelypalánk, Kossuth út 46.
13	16-02-0002551	<u>Martfői Airsoft Taktikai Csapatjáték Sportegyesület</u>	5435 Martfű, Jókai út 57.
14	05-02-0065433	<u>MEAL-TEAM Airsoft Sportegyesület</u>	3600 Ózd, Bolyki főút fasor 22. 2/4.
15	05-02-0064470	<u>Miskolci Airsoft Kulturális és Szabadidős Sportegyesület</u>	3712 Sajósenye, Kossuth Lajos utca 4/ A
16	04-02-0003027	<u>Sárrét Devils Airsoft Egyesület</u>	5525 Füzesgyarmat, Kolozsvári utca 17.
17	04-02-0002953	<u>Special Wiharsarok Airsoft Team Sportegyesület</u>	5900 Orosháza, József A. utca 10.
18	05-02-0065847	<u>SPECTRE Airsoft Sportegyesület</u>	3574 Böcs, Hősök utca 43.
19	03-02-0003726	<u>Szabadszállás Hagyományörző Airsoft Egyesület</u>	6080 Szabadszállás, Bem József utca 63
20	08-02-0063093	<u>Szigetköz Airsoft Sport és Szabadidő Egyesület</u>	9175 Dunaszentpál, Kis utca 1/ A.
21	07-02-0002746	<u>ÚJVÁROSI AIRSOFT TEAM Sportegyesület</u>	2400 Dunaújváros, Római krt. 8. II/2.
22	20-02-0002886	<u>Zegiment Airsoft Sportegyesület</u>	8900 Zalaegerszeg, Várberki utca 5

1. ábra: Airsoft civil szervezetek Magyarországon

Forrás: A törvényszéki kereső alapján (www.birosag.hu) saját szerkesztés, 2019.

Némely vizsgált szervezet, mint pl. a sajósenyei Miskolci Airsoft Kulturális és Szabadidősport Egyesület esetében a legutolsó évi (2018) közzétett beszámoló teljesen nullás. Kevés szervezet bevétele lépi át az 1 millió Ft-os éves határt, de ilyen pl. az Egri Airsoft Sportegyesület, ahol a csekély tagdíj mellett egy több, mint 1 millió Ft-os (1 351 ezer Ft) egyéb bevétel szerepel, ez vélhetően sportszervezési tevékenység bevétele. Egyes airsoft egyesületek saját bevétele ugyanis azért lehet nagyobb, mivel ezen a területen az airsoft versenyek szervezése jelenthet saját önálló bevételt, ez ugyanakkor kevesek kiváltsága. Ennél a szervezetnél egyébként majd minden évben megjelenik ez a bevételi forma, azaz nem egyedi, hanem visszatérő tevékenységről lehet szó. Az Egri Airsoft Sportegyesület honlapjának elemzése alapján kiderül, hogy a szervezet évről évre megrendez több olyan airsoft versenyt is, amelyek részvételi díjhoz kötöttek. Ezek a hosszabb-rövidebb hagyománnyal bíró rendezvények az Egri Airsoft Sportegyesület szervezésében kerülnek lebonyolításra, a részvételi díjakat pedig jellemzően banki átutalás formájában kell eljuttatni a szervezőkhöz. A 2019-es évben megszervezték egyebek mellett a Z.O.N.A. Maraton, a Lone Survivor és a Mad DD rendezvényeket is, a weblap alapján pedig arra lehet következtetni, hogy az eseményeket 2020-ban is meg tervezik tartani (ease.hu).

Bizonyos szervezetek, pl. az ózdi Meal-team Airsoft Sportegyesület beszámolójában helyi önkormányzati támogatás is szerepel, ez a csekély összeg (100 ezer Ft) csupán kiegészíti a szervezet amúgy sem magas éves bevételét (529 ezer Ft). Az egyetlen hajdú-bihari szervezet, a Debreceni Airsoft Egyesület 2011-es alapítású, nem közhasznú szervezet (az airsoft egyesületek között közhasznú csak alacsony számban akad). Az első közzétett, 2012-es beszámolóban már 700 ezer Ft tagdíjjal és csekély egyéb bevétellel számoltak, a rá következő évben a tagdíj már csak 200 ezer Ft, majd az ezt követő 2014-es évben 336 ezer Ft tagdíjbevétele volt, és semmi más, 2015-ben az összes bevétel 91 ezer Ft és ez mind tagdíj. 2016-ra már csak 74 ezer Ft a bevétel, 2017-ben 382 ezer Ft tagdíjbevételel számoltak, 2019-re mindösszesen 30 ezer Ft tagdíjuk volt, és 33 ezer Ft SZJA 1% felajánlás, ami átlagos bért számolva sem tesz ki 5-6 embernél több felajánlást. Mindez utal arra, hogy egyrészt igen hektikus a bevételek mellett a tervezés nem lehet könnyű és valójában alig diverzifikált a bevétel.

A hazai airsoft szervezetek a feltárt adatok alapján valószínűsíthetően kevés kivétellel szűk kapcsolati hálóval bírnak, működési adminisztrációik kisebb-nagyobb problémákkal taglaltak, és alig tudnak komolyabb forrást felmutatni. Működési költségeik fedezése során elsősorban a tagdíjakra, az SZJA 1%-ra és néha önkormányzati támogatásra „utaznak”, a saját bevétel a kevés profi szervezet kiváltsága. Egyébként talán néhány szót még a hazai önkormányzati támogatásokról érdemes ejteni, hiszen ezek lehetnek nagyságrendileg nagyobb összegek, mint az SZJA 1% vagy tagdíj, ugyanakkor ez a forrás politikai lobbizást igényel. A hazai települések jelentős része az önkormányzati törvénnyel összefüggésben támogatja a helyi sportot sportegyesületi támogatás formájában, ugyanakkor sok esetben ezek a támogatások a megszokott trendeket követik (pl. Nyírbátor), kevesen kapnak sokat, főként a látványsportágakat támogatják helyben is (akiknek már eddig is van, az kap megint), a kicsik pedig vagy kevés, vagy semmilyen forrásban nem részesülnek. Kaphat például egy-egy kevésbé konvencionális sportág is jelentős támogatást, mint pl. az íjászat Hajdúsámsonban, ám ehhez vagy jó lobbizás vagy eredmények szükségesek.

A szövetség története és helyzete

A cikk másik apropóját adja az egyetlen hazai szövetség megszűnése. A mára már a múlté váló egyetlen hazai szövetség, az Airsoftosok Szabadidősport Szövetsége budapesti székhellyel rendelkezett, és a napokban került megszüntetésre. Ezt az egyetlen hazai szövetséget, az Airsoftosok Szabadidősport Szövetségét két egyesület, a Sárrét Devils Airsoft Egyesület (Füzesgyarmat) és az Alpha Airsoft Egyesület (Budapest) hozta létre, a törvényszéki kereső alapján úgy tűnik, még 2012-ben. A 2016-ban közzétett végelszámolási eljárás szerint a szervezet már 2015 novemberében megszűnt. A szervezet vélhetően adótartozással szűnt meg, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felé ekkor 160 ezer Ft tartozása állt fenn, ugyanakkor ekkorra bankszámlája, bevétele, vagyona már nem volt.

A szervezet a törvényszék szerinti cél szerinti leírása alapján airsoft szervezetek hazai képviselőjével, integrációjával foglalkozott: „Az airsofttal, mint sportággal foglalkozó klubok (sportegyesületek) összefogása, szakmai munkája egységesítése, érdekeik képviselése, védelme az állami szervek, a köztestületek, a sporttörvény szerint sportszövetségek és egyéb szervezetek előtt. A tagesületek

közötti együttműködés és tapasztalatszere meg szervezése; az egyesületek közötti vitás kérdések megoldásának elősegítése. Kapcsolattartás más sportágak szövetségeivel országon belül, továbbá a magyar airsoftosok szövetségi szintű képviselője a nemzetközi sportszervezetekben. A tagnyilvántartás kialakítása, szövetség tagjainak képzése, az airsoft fegyverek szabályozott használata és a versenyek legitím szervezése. Az egészséges életmód és a sport népszerűsítése.”

Mindezekre az igen rövid működés során, valamint az ezt követő felszámolást követően már nem került sor, 2019. október 24-vel az egyetlen hazai airsoft szövetség megszűnt létezni.

Kérdéses mindezek után, hogy szövetség nélkül mi is lesz a hazai airsofttal. A szövetség megjelenése a szervezeti integráció magasabb foka, ahol megjelenik a kormányzattal való direkt, szervezetek integrált érdekeit képviselő kommunikáció lehetősége, a lobbis és legfőképp a nemzetközi szintre lépés is elérhető közelségbe kerül. Érezhető a szövetségi hiány, és emiatt úgy tűnik, hogy a hazai airsoftot jelenleg csupán a meglévő civil szervezetek egymástól független, helyi, területi sportszervezetei jelentik csekély érdekérvényesítési képességgel.

Következtetések

A lendületes elindulás után jelenleg messze nem mondható az airsoft hazai fejlődése sikertörténetnek. A szélesebb társadalmi beágyazottságot messze nem tudja követni és támogatni a sport hazai szervezeti háttere. Míg egyes sportágak akár versenysporttá tudják rövid időn belül kinőni magukat, addig az airsoft esetében megállapítható, hogy még a sportág integrációját jelentő szövetség tartósan működésig sem sikerült eljutni.

Nem segíti az országos térnyerést a hazai egyesületek hányattartott helyzete sem, többségük inkább túlélő működést követ és megpróbál évente jutni ötről a hatra, mintsem sikerüljön tartós társadalmi és gazdasági háttérrel kiépítve az alkalmi (casual) sportból versenysportággá fejleszteniük az airsoftot. Nem kedveznek sajnos a cél megvalósításában a hazai médiában megjelenő kétes események sem, ugyanakkor úgy tűnik, hogy több más tevékenység mellett az airsoft a szervezetfejlesztés egyik jól bevált eszközévé vált, és azon a téren viszont tud működni.

Úgy tűnik, hogy jelenleg érdemes lenne elindítani a szakmai kommunikációt és magasabb szinten intézményesülni (új szövetség és társadalmi nyilvánosság megteremtése). Érdemes lenne a hazai szabályozás megváltoztatásának irányába is tenni lépéseket annak érdekében, hogy az airsoft és annak háttérszervezetei is jól működő, lehetőségekkel teli és nemzetközileg is beágyazott és elfogadott sportággá tegyék azt.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Könyv, folyóirat hivatkozások:

Babbie, E. (2000): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Budapest.

Babbie, E. (2014): The basics of social research. Sixth edition. Wadsworth Cengage Learning, Belmont.

Bartha T. (2015): Az Amerikai Egyesült Államok haderejében jelenleg alkalmazott nem halálos fegyverek I. Hadmérnök, Vol. 10, No. 4. pp. 55-64.

Bordás A. (2010): A kiegészés-szindróma a külföldi és a hazai szakirodalomban. Educatio, Vol. 19, No. 4. pp. 666-672.

Bourdieu, P. (1978): Sport and social class. Social Science Information. Vol. 17. No. 6. pp. 819-840.

Bukta Zs. (2014): Civil társadalom, közösségépítés, helyi cselekvés a sportban. A sportegyesületek szervezeti jellemzői és a helyi önkormányzatokkal való kapcsolata. Doktori értekezés. Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógia és Pszichológiai Kar Neveléstudományi Doktori Iskola, Budapest.

- Daniel, R. (2015): Participants profile in airsoft sports. *Procedia – Social and Behavioral Sciences* 180 (2015). pp. 1316-1321.
- Dźwigoł, H. – Dźwigoł-Barosz, M. (2018): Scientific research methodology in management sciences. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, Vol. 25, No. 2. pp. 424-437.
- Földes É. – Kun L. – Kutassi L. (1989): *A magyar testnevelés és sport története*. Sport, Budapest.
- Földesi Lajos Zsolt: A játék nem játék-avagy az airsoft nemzetbiztonsági aspektusai. *Felderítő Szemle*. XII. évf. 3.sz. 137-149.p.2013.
- Ivancsóné Horváth Zs. – Ercsey I. (2017): Horgászturizmus, mint transzformáció. In: Lőrincz I. (szerk.): *XX. Apáczai-napok Nemzetközi Tudományos Konferencia: „Semper Reformare”*. Széchenyi István Egyetem, Győr. pp. 517-526.
- Hegedűs H. – Poór J. – Szabó Sz. (2018): Civil szakmai szervezetek szerepvállalása a közszolgálati humán tőke innovációjában. *Tudásmenedzsment*, Vol. 19, No. 2. pp. 13-26.
- Kozma M. (2005): Gondoskodó állam a XXI. századi magyar sportban? Az Osborne-Gaebler-féle korszerű állami szerepvállalás modelljének vizsgálata a Sport XXI. Nemzeti Sportstratégia vitaanyagában a tartalomelemzés módszerével. 66. számú műhelytanulmány. Budapesti Corvinus Egyetem Vállalatgazdaságtan Intézet, Budapest.
- Krajinović, V. – Ferjanić Hodak, D. (2019): Influence of sport tourism on sustainable tourism development in Eastern Croatia. In: Šimurina, J. – Načinović Braje, I. – Pavić, I. (szerk.): *Proceedings of FEB Zagreb 10th International Odyssey Conference on Economics and Business*. Vol. 1, No. 1. University of Zagreb, Faculty of Economics & Business. pp. 784-799.
- Kratz, A. – Levy, J. – Cheles, D. – Ashkenazy, Z. – Tsumi, E. – Lifshitz, T. (2010): Airsoft gun-related ocular injuries: Novel findings, ballistics investigation, and histopathologic studies. *American Journal of Ophthalmology*, Vol. 149, No. 1. pp. 37-44.
- Mattijssen, E. J. A. T. (2013): Examination of firearms. In: Daéid, N. N. (szerk.): *17th Interpol International Forensic Science Managers Symposium, Lyon. Review papers*. Centre for Forensic Science, University of Strathclyde, Glasgow. pp. 6-43.
- Nedivi, L. (2012): Proof of non-lethality of airsoft guns. *AFTE Journal*, Vol. 44, No. 2. pp. 173-175.
- Olajos, I. (2019): The opportunities and place of fishing and angling in our natural waters. *Journal of Agricultural and Environmental Law*, 27/2019. pp. 131-159.
- Пряхин, А. С. (2017): Использование страйкбольного оружия в процессе совершенствования профессиональной подготовки сотрудников полиции. *Общество: Социология, Психология, Педагогика* (7). pp. 120-122.
- Ramstead, C. – Ng, M. – Rudnisky, C. J. (2008): Ocular injuries associated with Airsoft guns: a case series 1 2. *Canadian Journal of Ophthalmology*, Vol. 43, No. 5. pp. 584-587.
- Rábai D. (2018): A magyar sportpolitika legfőbb jellemzői, intézkedései 1945-től kezdődően a rendszerváltásig és napjainkig, különös tekintettel a labdarúgás sportágra. *Különleges Bánásmód*, Vol. 4, No. 1. pp. 19-33.
- Saunte, J. P. – Saunte, M. E. (2006): 33 cases of airsoft gun pellet ocular injuries in Copenhagen, Denmark, 1998-2002. *Acta Ophthalmologica Scandinavica*, Vol. 84, No. 6. pp. 755-758.
- Siniecki, A. (2016): Airsoft games as a way of reusing post-military areas. *Civil Engineering and Architecture*, Vol. 4, No. 4. pp. 163-173.
- Valuch T. (2005): *Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Venter, D. (2016): *A quality of life framework for an adventure-based sport*. PhD Thesis. North-West University, Faculty of Economic Management Sciences, Potchefstroom Campus, Potchefstroom.

Jogszabályok, szabályzatok:

2004. évi I. törvény a sportról.

2004. évi XXIV. törvény a lőfegyverekről és lőszerokról.

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

Magyar Sportlövők Szövetsége (2019): Általános technikai szabályok. Forrás: https://www.hunshooting.hu/sites/default/files/2018-09/ISSFRuleBook2017-1stPrintV1.1--06%20General%20Technical%20Rules_frissitve_2018_02_28.pdf Utolsó letöltés: 2019. 11. 23.

Internetes hivatkozások:

Élethű és veszélyes az airsoft fegyver. <http://www.fogyasztok.hu/cikk/20100921/elethu-es-veszelyes-az-airsoft-fegyver> (Letöltés ideje: 2019.10.20)

Felfegyverkezve elkövetett garázdaság Tápióbicskén. <http://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/bunugyek/felfegyverkezve-elkovetett-garazdasag-tapiobicsken> (Letöltés ideje: 2019.10.22.)

Rengar: Airsoft csapatépítés cégek részére. <http://airsofthungary.hu/airsoft-csapatepites-cegek-reszere.html> (Letöltés ideje: 2019.11.10.)

Airsoft és jog. <http://www.hazaiirsoft.hu/airsoft-es-jog/> (Letöltés ideje: 2019.11.12.)

Prehisztorikus airsoft. <http://www.shooter.hu/Asahi/> (Letöltés ideje: 2019.11.12.)

A MASZ-ról. http://rockoairsoft.hu/masz_magyar_airsoft_szabalyzat_es_softair_hu/ (Letöltés ideje: 2019.11.13.)

Egri Airsoft Sportegyesület honlapja: ease.hu (Letöltés ideje: 2019. 11. 23.)